

Näringsliv och samhällsbyggnad
Åsa Hofsten
Tfn: 063-146530
E-post: asa.hofsten@regionjh.se

2021-12-03

RUN/41/2021

Uppföljningsrapport Regional digital agenda 2015-2025

Den digitala agendan för Europa (2010) var ett av sju flaggskeppsinitiativ inom ramen för Europa 2020-strategin och syftade till att maximera IT:s och Internets potential för samhällsutvecklingen. Året därpå antogs den svenska digitala agendan – IT i människans tjänst (2011) och olika aktörer i kommuner, signerade en avsiktsförklaring som bl.a. innebar att en regional digital agenda (RDA) skulle tas fram. Parallellt hade länsstyrelsen ansvarat för att ta fram en regional bredbandsstrategi varför RDA fokuserade på hur vi på bästa sätt kan nyttja bredbandet och till vad. I denna rapport anges ett antal exempel på hur genomförandet utförts.

Digitala Jämtland Härjedalen – Regional digital agenda, 2015-2025 (RUN/291/2015), antogs av regionala utvecklingsnämnden inom det då nybildade Region Jämtland Härjedalen i september 2015, § 107. RDA knöts till den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och gav exempel på digitaliseringens möjligheter inom ramen för de utvecklingsområden som beskrevs i RUS.

Fyra prioriteringar för länet

Fyra regionala prioriteringar inom digitalisering identifierades som strategiskt viktiga för länets utveckling; infrastruktur, digital kompetens, expertis och samverkan, alla med inbördes beroenden och horisontell bäring på samhällsutvecklingen. Genomförandet av RDA ska genomföras av länets aktörer. Region Jämtland Härjedalen och regionala utvecklingsnämndens del i RDA har varit samordnande och i viss del faciliterande för andra aktörers genomförande. I RDA fanns det inget ansvar för genomförandet i form av aktiviteter eller särskilda mål för nämndens verksamhetsområden. Detta eftersom RDA var framtagen för att komplettera den gamla regionala utvecklingsstrategin. Därmed innehåller inte denna uppföljning en redogörelse av aktiviteter utförda av Region Jämtland Härjedalen då genomförandet ägs av länets aktörer. Nämndens verksamheter arbetade för etablering av den *Gemensamma nämnden för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner* som numera drivs vidare med regionen som värdorganisation.

Infrastruktur

Den hårda infrastrukturen och i synnerhet bredband har stort fokus eftersom det är en förutsättning för digitalisering. Därför var det också lämpligt att det ha en särskild strategi avseende bredband.

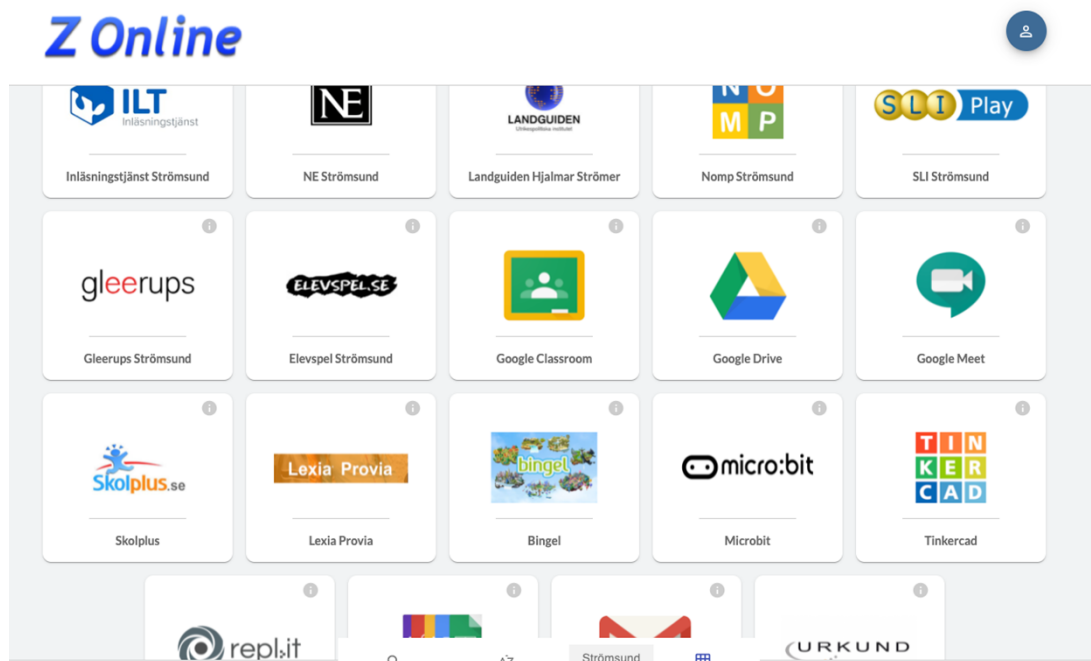
Digital infrastruktur innefattar också ”mjuka” delar som gör att olika system, organisationer och verksamhetsprocesser kan fungera tillsammans, det är t.ex. standarder, regelverk,

grundläggande tjänster och information. Den mjuka infrastrukturen är nödvändig för att skapa och ta hem nytta, vilket gör att satsningar inom detta område har enorm potential.

Genomförda insatser och goda exempel

Alla sektorer har under de senaste åren satsat på att utöka möjligheterna till datakommunikation och uppkoppling; gästnät i kontorslokalerna, öppna nät i centrum, dedikerade nät för skolan, uppkopplade tåg och bussar, m.fl. Kollektivtrafiken har även infört digitala lösningar för betalningar, realtidsinformation i både app och på skyltar m.m. Ett stort arbete genomförs både inom EU och nationellt för e-legitimation och säkra inloggnings. På regional nivå används SITHS-kort för personal inom Region Jämtland Härjedalen och för legitimerad personal inom kommunerna med behov av att logga in i nationella och regionala hälsorelaterade system. I många lösningar hos såväl kommuner som region finns möjlighet för medborgare att logga med BankID eller FrejaID. Detta är fortsatt ett utvecklingsområde.

Skolorna i länet har lång erfarenhet av samverkan i kommunikationssystemet Z Online. Vidareutveckling av den tekniska miljön tog ett stort steg 2014 i och med byte av plattform för identitets- och behörighetshantering. Den nya plattformen (Zappa) ger förenklad (single-sign-on) och säker inloggning till digitala läresurser via det nationella Skolfederation och kommuner kan även skapa åtkomst till lokala system. Miljön utvecklas kontinuerligt med administrativa funktioner, nya digitala resurser m.m. Bilden visar ett exempel på startsidan för en användare i Strömsunds kommun. Startsidan är anpassad till kommun och användare så att enbart de resurser man är behörig till visas.

FIGUR 1 BILDEN VISAR ETT EXEMPEL PÅ STARTSIDAN NÄR ANVÄNDARE I STRÖMSUNDS KOMMUN ÖPPNAR SIN DATOR. VARJE KOMMUN OCH ÄVEN ANVÄNDARE HAR SIN EGEN STARTSIDA MED ENBART DE SYSTEM OCH RESURSER DE HAR BEHÖRIGHET TILL.

Utvecklingsbehov

Uppkoppling blir alltmer en hygienfaktor och avsaknad av nätverk riskerar att begränsa utvecklingen av digitala lösningar, såväl för verksamheter som för uppkopplade enheter (IoT = Internet of Things) och individer. Identifierad verksamhet är bl.a. särskilda boenden i kommunerna, och även samhällstjänster som kan dra nytta av IoT nämns, t.ex. sensorer för soptömning.

Ett utvecklingsbehov som också identifierats i arbetet med att utveckla styrkeområdet Digitala lösningar inom program för Smart specialisering är data som strategisk resurs med regelverk, standarder och stora datamängder av god kvalitet som gör dem användbara för analys, AI, Business intelligence, öppna data, simuleringar m.fl.

Digital kompetens

År 2006 fastställde EU att Digital kompetens är en av åtta nyckelkompetenser för livslångt lärande, dvs kompetens som behövs för personlig utveckling, aktivt medborgarskap, social integration och sysselsättning. Det innebär färdigheter att använda digitala enheter, mjukvaror och Internet men även kunskap och förståelse för hur digitaliseringen kommer att transformera samhället.

Genomförda insatser och goda exempel

Krokoms kommun sökte och fick medel från Internetstiftelsen för att driva projektet DigidelCenter, en satsning som framför allt riktade sig mot de som inte var så digitalt aktiva. En pedagog hade drop-in tider på biblioteken i kommunen och många kom för att få hjälp med t.ex. BankID och andra tjänster. Det var även vanligt att individer återkom fler gånger. Bibliotekssamordningen inom den regionala kulturverksamheten drev under 3 år projektet Digitalt först, som syftade till att öka den digitala kompetensen hos personal inom biblioteksverksamheten. Man utgick från EU-ramverket DigiComp och anpassade det till de regionala behoven. I nästa steg testades ramverket även inom en omsorgsenhet i Åre kommun inom ramen för Interregprojektet Vältel för att utvärdera om det var ett verktyg som skulle kunna breddas.

Distansundervisning inom grund- och gymnasieskolan har gjort att skolorna tagit ett rejält kliv, men det finns mer att göra för att digitaliseringens möjligheter ska tas tillvara i undervisningen.

Under pandemin gjordes fler satsningar på kompetensutveckling inom branscher och företag där personal blev korttidspermitterad, och fler EU-finansierade projekt valde att satsa på digitala färdigheter, t.ex. inom besöksnäringen och industrin.

Webbaserade utbildningar tog fart under pandemin och fler känner sig bekväma med att inhämta kunskap via Internet. Bl.a. skapade regional utveckling en webinarieriserie om informationssäkerhet för kommuner och regionen, som hade ett 70-tal anmällda.

Utvecklingsbehov

Allt fler blir internetanvändare och samhället anpassar sig till denna utveckling, vilket gör att de som befinner sig i det digitala utanförskapet blir alltmer sårbara. Här behöver insatser göras för att höja den digitala kompetensen och öka innanförskapet.

Generell kompetens behöver öka för att bygga förtroget och tillit till digitala lösningar, för alla.

Digital mognad i organisationer för affärs- och organisationsutveckling, digitala affärsmodeller och innovation.

Expertis

Digitaliseringen genomsyrar hela samhället och efterfrågan på IT-kompetens ökar stadigt. Det kan innebära systemutvecklare, IT- och verksamhetsarkitekter, nätverkstekniker osv. Men det innebär även IT-bredd inom en rad andra yrken/utbildningar; juridik, beteendevetenskap, pedagogik, design, ekonomi m.fl.

Genomförda insatser och goda exempel

I länet finns flera gymnasieutbildningar inom datateknik och nätverk. För att kunna nyttja digitaliseringens möjligheter behövs dessa resurser som kan stötta såväl verksamheter som privatpersoner med t.ex. installationer, konfigurationer, säkerhet m.m. Näringslivet har vid flera tillfällen närmast sig utbildningarna för att skapa samarbeten kring bl.a. praktikplatser och anställningar.

Yrkehögskolan genomförde två två-åriga utbildningar i Java-programmering, och försökte även starta en liknande utbildning i Microsoft dot.net men fick för få intresseanmälningar.

Mittuniversitetet återupptog campus-undervisning efter att i många år enbart haft distansundervisning. Programmet Informatik startade upp först och undervisningen sker ”blandat” där man kombinerar campus- och distansstudenter. Datateknik följde på året efter. I våras gick femte respektive fjärde kullen ut.

Luleå tekniska universitet har genomfört utbildningar i Webbutveckling förlagda till Åre.

Inom ett flertal EU-projekt har fokus legat på spetskompetens inom IT och då på såväl utbildning som rekrytering. Ett flertal initiativ har samverkat, bl.a. Northern Tech Republic där IT-bolag samverkar kring kompetensutveckling och event, Jämtland Calling som bjuder in till äventyr och match-making med IT-bolag. Det finns många goda exempel där offentliga och privata aktörer tillsammans gör viktiga insatser.

Ett flertal EU-projekt genomförs också i samverkan mellan offentlighet, akademi och näringsliv i Jämtland Härjedalen och Västernorrland, bl.a. inom AI kompetens och digital omställning.

Utvecklingsbehov

IT-bredd inom fler kompetensområden, systemutvecklare, IT-pedagogiskt stöd i verksamheterna, IT-spets inom t.ex. datadriven utveckling, AI osv.

Samverkan utbildningar-bransch/näringsliv för praktik och examensarbeten.

Samverkan

Digitalisering är viktig för all verksamhetsutveckling, forskning, innovation, företagande och utbildning och samverkan skapar möjligheter, särskilt för små kommuner, företag och organisationer som ofta saknar resurser, kompetens och medel att själva genomföra större utvecklingsinsatser.

Genomförda insatser och goda exempel

Inom ett flertal projekt har fokus legat på spetskompetens inom IT och då på såväl utbildning som rekrytering. Ett flertal initiativ har samverkat, bl.a Northern Tech Republic där IT-bolag samverkar kring kompetensutveckling och event, Jämtland Calling som bjuder in till upplevelser och match-making med IT-bolag.

Ett flertal EU-projekt genomförs också i samverkan mellan offentlighet, akademi och näringsliv i Jämtland Härjedalen och Västernorrland, bl.a inom AI kompetens och digital omställning.

Inom Interregprojektet Vältel påbörjades ett samarbete mellan distriktssköterskor och läkare på hälsocentralen i Krokoms kommun. En mobil utrustning som används hos brukare ger tillräckliga data för läkaren att göra en bedömning, och transporter kan ofta undvikas. Samarbetet har breddats till fler kommuner.

Gemensam IT-drift sker sedan ett antal år mellan Region Jämtland Härjedalen och Åre kommun och gemensamma upphandlingar är återkommande inom IT-chefsgruppen.

Utvecklingsbehov

Samtliga kommuner har upphandlat en gemensam e-tjänsteplattform. Samarbete kring e-tjänsteutveckling diskuteras.

Data som strategisk resurs behöver prioriteras, behov finns inom alla sektorer och kan med fördel göras tvärvetenskapligt och konstellationer som innefattar aktörer från fler sektorer och branscher.

Förslag till fortsatt arbete

Sedan framtagandet av den regionala digitala agendan har förändringar/förnyelser skett, t.ex. finns en ny nationell digitaliseringsstrategi, Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) har etablerats, nya visioner, strategier och program är beslutade på europeisk, nationell och regional nivå. Detta bör avspeglats i länets strategiska styrning där digitalisering är ett viktigt och starkt verktyg för utveckling och innovation. Det finns ett tydligt samband med nya RUS och inte minst med Strategin för smart specialisering (S3) där Digitala lösningar identifierats som ett av fyra styrkeområden. En handlingsplan för styrkeområdet är under framtagande och det har därmed uppkommit frågor om vilken roll en separat digital agenda ska ha i förhållande till övriga styrande dokument. Det pågår en samlad översyn av styrdokument inom det regionala utvecklingsuppdraget som ska presentera vid regionala utvecklingsnämndens sammanträde i februari 2022. Behovet av en digital agenda hanteras inom ramen för detta uppdrag.